

УДК 314.7:323.2(4)

Білик Петро,
аспірант Лабораторії проектів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
bilyk.petro@vnu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Міграція лишається важливим питанням для Європи протягом багатьох років, і Європейський Союз (ЄС) намагається вирішити цю проблему за допомогою своєї міграційної політики. Міграційна політика ЄС покликана керувати потоком мігрантів, поважаючи права людини мігрантів та надаючи допомогу тим, хто її потребує. Проте міграційна політика ЄС за часту є предметом дискусій, критики стверджують, що вона неефективна та несправедлива, тоді як прихильники визнають її необхідність для забезпечення стабільності та процвітання ЄС.

Зростання кількості заяв про притулок зробило міграцію центральним питанням для ЄС. Останні реформи мають на меті більш ефективно управління цими процесами, з потенціалом значних економічних, соціальних та фіскальних вигод в довгостроковій перспективі [1].

Перш за все, міграційна політика ЄС спрямована на управління потоком мігрантів до держав-членів. ЄС створив спільну систему надання притулку, яка включає правила визначення того, яка держава-член відповідає за розгляд заяви про надання притулку. Ця система розроблена для запобігання «покупці притулку» та гарантування того, що тягар розгляду заяв про надання притулку розподіляється між державами-членами. Крім того, ЄС запровадив заходи для боротьби з нелегальною міграцією, включаючи створення Європейського агентства прикордонної та берегової охорони (FRONTEX) [2] та розробку спільної Європейської системи надання

притулку. Ці заходи спрямовані на сприяння легальній та безпечній міграції до ЄС, а також на запобігання та вирішення проблеми нелегальної міграції.

Політика міграції Європейського Союзу останніми роками зазнала суттєвих змін, особливо з прийняттям угоди про кардинальну реформу, яка має на меті більш ефективно управління процесами прийому та перерозподілу шукачів притулку [3]. Ця угода, укладена перед виборами до Європарламенту 2024 року, передбачає, що кожна країна несе відповідальність за прийом певної кількості мігрантів, але не обов'язково має їх приймати. Країни, що відмовляються від нелегальних мігрантів, можуть надавати фінансову допомогу (близько 20 тисяч євро на особу), обладнання або персонал тим, хто приймає мігрантів. Угода також передбачає введення швидкої прикордонної процедури для заявників, яким майже впевнено не буде надано притулку в ЄС. Такі особи будуть негайно відправлені назад, а розгляд клопотань про притулок повинен займати максимум шість місяців [4].

Нова міграційна політика ЄС розроблена для збалансування принципів солідарності та відповідальності, особливо щодо країн, які приймають більшість заяв про притулок. Угода зосереджує увагу на більш строгих процедурах на кордонах та механізмі солідарності для полегшення навантаження на прикордонні країни, що є важливим розвитком в підході ЄС до міграції [5]. Ці нові правила потребують затвердження Європарламентом, що може внести зміни під час консультацій.

Крім того, міграційна політика ЄС ґрунтується на принципах прав людини та солідарності. Співдружність бере на себе юридичне та моральне зобов'язання захищати права мігрантів, включаючи право шукати притулку, право на невидворення та право на гуманне поводження. Хартія основних прав ЄС [6] прямо забороняє видворення осіб до країни, де існує ризик переслідувань або тортур, і Євросоюз зобов'язується забезпечити дотримання цих прав. ЄС надав значну фінансову та матеріальну допомогу країнам, які приймають велику кількість біженців, таким як Туреччина, Йорданія та Ліван, як

частину свого зобов'язання щодо міжнародної солідарності та розподілу тягаря.

Протягом останніх двох років спостерігається зростання числа осіб, які подають заявки на отримання притулку в країнах ЄС. Якщо у 2022 році цей показник майже досягнув одного мільйона, то, згідно з прогнозами Агентства ЄС з питань притулку, він міг наблизитися до рекордних значень, встановлених у 2015 році, коли Європу охопила значна хвиля міграції. Тоді Ангела Меркель, канцлер Німеччини, висловилася оптимістичним гаслом: «Ми можемо це зробити!» [5].

Відповідно до звітів Frontex, агентства ЄС з питань охорони кордонів, у період до листопада 2023 року більш ніж 350 000 осіб, які потребують захисту, потрапили до ЄС незаконним шляхом. Цікаво, що така нерегулярна міграція є лише частиною загального потоку мігрантів до 27 країн-членів. До ЄС також прибула майже 3,5 мільйона осіб, серед яких біженці, отримавши статус притулку, особи, які приїхали заради освіти або працевлаштування, що свідчить про багатогранність та складність міграційних процесів у регіоні [5].

Міграційна політика ЄС задає рамки для міграції, боротьби з нелегальною міграцією, інтеграції мігрантів та захисту біженців [7]. Вона впливає не лише на країни-члени ЄС, а й на сусідні країни, зокрема Україну, яка стикається з власними викликами міграції, пов'язаними із повномасштабною війною розпочатою росією. Сьогодні, у важкі для України часи, стратегічне євро регіональне співробітництво є фундаментом для розвитку стабільних та взаємовигідних економічних відносин між Україною та країнами ЄС, сприяє адаптації і впровадженню ефективних міграційних стратегій, що відображають спільні інтереси в регіональному розвитку та забезпеченні економічної безпеки [8; 9].

Отже, міграційна політика ЄС є складною та багатогранною структурою, спрямованою на управління міграційними потоками, дотримання прав людини та надання допомоги мігрантам, які цього потребують. Незважаючи на законну критику міграційної політики ЄС, важливо визнати виклики та складність управління міграцією, особливо в контексті масштабних міграційних криз. ЄС доклав

зусиль, щоб подолати ці виклики та підтримувати свою відданість правам людини та солідарності, і вкрай важливо продовжувати працювати над більш ефективною та справедливою міграційною політикою, яка відображає ці цінності.

Список використаних джерел:

1. Цимбалюк І. О., Уніга О. В. Сучасні тенденції розвитку ринків праці України та країн Євросоюзу. *Інновації в управлінні соціально-економічним розвитком*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., присвяченої 95-річчю Харк. нац. ун-ту міськ. госп.ім. О. М. Бекетова (м. Харків, 5 берез. 2018 р.). Харків, 2018 р. С. 477–480.

2. FRONTEX. European border and coast guard agency. <https://www.frontex.europa.eu/>

3. Ліборейро Х. Країни Європейського Союзу досягли важливої угоди щодо оновлення політики блоку щодо міграції та надання притулку. *Euronews*. 2023. <https://www.euronews.com/my-europe/2023/06/08/eu-countries-strike-major-deal-on-migration-rules-delivering-the-first-breakthrough-in-yea>

4. Сааков В., Рофе Ж. Країни ЄС погодили реформу системи надання притулку. *DW*. 2023. URL: <https://www.dw.com/uk/kraiini-es-pogodili-reformu-sistemi-nadanna-pritulku/a-65864892>

5. Schulten L. Is migration the EU's biggest challenge in 2024? *DW*. 2023. <https://www.dw.com/en/is-migration-the-eus-biggest-challenge-in-2024/a-67859874>

6. Хартія ЄС про основоположні права (неофіційний переклад). *Центр громадянських свобод*. <https://ccl.org.ua/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-yeuropejskogo-soyuzu/>

7. Pavlikha N., Tsymbaliuk I., Uniga O. Labour market development features in the European Union. *The economy of Bulgaria and the European Union in the global word*. Management, marketing and entrepreneurship, corporate control and business development in bulgaria and in the EU. Collective Monographs of Scientific Articles. Sofia, 2018. P.127-138.

8. Павліха Н.В. Стратегічне євро регіональне співробітництво: основа для активізації зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності в Україні [Текст] : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Олена Зіновіївна Зелінська, Ірина

Олександрівна Цимбалюк. – Луцьк : ВежаДрук, 2023. – 432 с. ISBN 978-966-940-517-3

9. Павліха Н., Цимбалюк І., Уніга О. Розвиток та регулювання ринку праці прикордонного регіону [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 223 с. ISBN 978-966-940-195-3

10. Цимбалюк І.О., Хомюк Н. Л, Зелінська О.З. Міграція робочої сили в Україні: виклики для управління та мотивації персоналу під час війни. Економіка та суспільство. 2023. № 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2783> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-54-66

11. Цимбалюк І.О., Павліха Н.В., Цимбалюк С.М. Динаміка ринку праці в Україні під час війни: аналіз міграційних тенденцій та показників безробіття. Інноваційна економіка. 2023. №2(94). С. 101-109.

12. Цимбалюк І. О., Павліха Н. В. Аналіз структури доходів населення та ролі інклюзивного ринку праці у зменшенні соціальної уразливості. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2023. Кременчук: КрНУ, 2023. Вип. 4(141). С. 33-41. DOI <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2023.4.4>

13. Барський Ю. М., Цимбалюк І. О., Уніга О. В. Ринок праці деревообробної промисловості в Україні: виклики воєнного часу та шляхи подолання. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023, № 4 (130). С. 94-100. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2023-4-14>